

anvendt saa megen Tid paa at give Udsigt over Statsforfatningen paa Island og til at holde Foredrag om Nordens Mythologi og Oldtidsdigtning; men jeg ser slet ikke, at dette har indtaget en saadan uforholdsmæssig Plads, at det behøver særlig at fremhæves. Det siges, at denne Mand har holdt to ugentlige Foredrag over Statsretslære og Statsforfatningshistorie. Han har naturligvis kun kunnet begynde hermed i de Maanedener, som ere forløbne til den Tid, da dette Program blev skrevet; men det skulde naturligvis fortsættes. Det siges tydeligt nok, at dette er Meningen, og at det navnlig er hans Hensigt udsærlig at gjennegeaa vor nuværende Statsforfatning og Statsret efter en Haandbog, som er nævnt. Blandt andre Ting nævnte den ærede Taler ogsaa, at der blev anvendt en meget væsentlig Tid paa nordisk Mythologie og navnlig paa Bjovulfs Drapa. Jeg kan ikke se, at dette indtager nogen særlig stor Plads i Programmet, og jeg tror heller ikke, at det vil være aldeles uden Nytte, at de Unge, navnlig ved den udvidede Undervisning, lære noget nærmere at kende vore Forfædres Tankegang, saaledes som den er udtrykt gennem vor Oldtids Digtning; thi vi kunne jo neppe forstaa vore egne senere Digtere, naar vi ikke kende Noget dertil. Dernæst er der en anden Ting, som den ærede Taler slet ikke nævnte, nemlig hvad Manden selv i sit Program siger, at han har tilstræbt ved at beskæftige sig med disse Digtninge. Han siger selv, at han vil søge at vise Eleverne det ægte Menneskeliv, saaledes som det i gamle Dage for vore Forfædre stod som Maalet for Kampen, og saaledes som det nu ved Kristentroens Hjælp skal udvikle sig i større Følge og Kraft. Det var ham om at gjøre gennem dette Billedsprog at søge at faae Ungdommen til at elske det ædle Menneskeliv og at søge at give deres Hjertier Trang til selv at være med deri. Nu maatte man dog naturligvis vide Noget om, hvorledes Manden har været istand til at tilstræbe at naae dette Maal, som han saaledes har sat sig. At dette er et godt Maal, og at det i fuld Maade hører med til det, som jeg før omtalte, nemlig en Henvendelse til Hjertet og et Forsøg paa dog at give nogen Hjertedannelse, kan der jo slet ikke være Tvivl om. Den ærede Taler talte heller slet ikke om det Andet, som jo indtager en meget betydelig Plads. Han talte slet ikke om Mathematik og Syssil, som indtage en meget stor Plads, og hvori der gives Undervisning af en Mand, som har et Navn som Videnskabsmand, og som har ganske udmærkede Evner og Gaver, baade til at bibringe de Unge Kundskaber og til at faae dem til at arbejde selv. Og saaledes kunde man blive ved. Det ærede Medlem talte slet ikke om Fædrelandshistorie, Berdenshistorie og Undervisning i Modersmaalet, medens han derimod talte om Undervisning i Islandsk, Engelsk og Græsk. At enkelte af Eleverne

kunne faae nogen Undervisning i Engelsk, er jo Noget, som i alt Fald ikke ligger Landmanden saa fjærrt, idet ikke saa saa Landmænd søge videre Uddannelse i England og Skotland. At enkelte kunne have Lyst til at faae nogen Kundskab i vort Oldsprog, som jo indeholder Noget til de nordiske Sprog, synes mig heller ikke at være saa latterligt, som man syntes at finde det igaar, og med Hensyn til Græsk, kan der jo kun være Tale om de ganske enkelte, som, imedens de opholde sig paa Skolen, tillige ved Siden af ville søge at forberede sig til en eller anden særlig Stilling, som de da naturligvis maa uddannes videre til ad anden Vej. Naar det ærede Medlem saa sagde, at ittedetfor at denne Forstander gav os dette Program, skulde han give os en Beretning om, hvad Skolen havde udrettet, og hvilke Mænd den havde uddannet, da vil jeg rigtig nok sige, at dersom der kom fra en Højskole en saadan brastende og brammende Beretning om Udsalbet og Frugterne af dens Virksomhed og med Beskrivelse af de Mænd, som den særlig havde uddannet, saa vilde jeg for mit Vedkommende betænke mig to Gange, inden jeg sendte noget af mine Børn hen til denne Skole. De, der komme der, komme for at modtage den aandelige Paavirkning, som Skolen kan give, og for at blive delagtige i den Kundskab, som Skolen kan give. Naar de Paagældende saa fra Skolen vende tilbage hver til sin Kreds og sin stille Gjæring, da er det vist bedst at lade dem vandre der og ikke drage dem frem for Verdens Dine og bramme med, hvad de ere bleve til. Nei, men vi, som have vor Virksomhed ude i Livet, og som kende Noget dertil, vi ville dog kunne vidne om, at vi have set ikke saa ganske Lidt af Frugterne af Skolens Virksomhed i de enkelte Kredse, og vi haabe, at Højskolens Virksomhed skal blive større og større og bedre og bedre i Fremtiden, til Gavn baade for Menneskelivet og for Folkelivet.

Jeg skal ikke opholde det høie Thing længere. Der er kun en lille Bemærkning, som jeg, medens jeg har Ordet, kunde have Lyst til at fremkomme med, nemlig som en Hensigtning til den høitærede Kirke- og Undervisningsminister. Det siges i det nævnte Program, at denne Skole ønskede, at den kunde meddele de Lærere, som havde Lyst dertil, god Undervisning i Zoologi og Botanik, hvis der var en Mand, som var istand til at give en saadan Undervisning, og den kunde faae Midler dertil. Ved denne Leilighed valtes en Taale hos mig, som forøvrigt er meget gammel, og det er den, at der findes med Skam at tale om hos mig, og det tror jeg, jeg ogsaa tør vove at sige hos de Fleste af Landbostanden og vistnok ogsaa hos Andre, en stor Mangel paa Kjendskab til vort eget Fædrelands Naturhistorie. Vi gaa derude i Naturen mellem denne Mangfoldighed af Rigdom og Underværker uden at vort Øie egentlig er opladt derfor, og uden at vi kende Noget dertil. Vi kende ikke synderligt til Plan-